

Mi a magyar?

A mű a Magyar Szemle Társaság 1939-ben napvilágot látott kötetének reprintje a Helikon Kiadó kiadásában, betűhív szöveggel és felújított képanyaggal; A magyar értelmiség – írók, művészek, tudósok – színe-java próbált történelmünk sorsfordító idején, a második világháború küszöbén válaszolni a kérdésre: *Mi a magyar?* Babits a magyar jellemről, *Keresztury Dezső* önismereti utunkról, *Zsirai Miklós* nyelvünk alkatáról szólt, *Kodály* a magyarság megnyilatkozásáról a zenében, *Zolnai Béla* a magyar stílusról, *Szekfü Gyula* a honi karaktertipusról, *Eckhardt Sándor* a magyarság külföldi képéről foglalta össze nézeteit, *Gerevich Tibor* az új magyar művészettörténet körvonalait vázolta fel. A szerzők gondolataikat útbaigazításnak szánták a jóhiszemű magyaroknak, „akik a kíméletlenül ránk rohanó szellemi áramlatok, propagandák káoszában, amikor magyar a magyarra mutat, mint rossz, gyöngye, hamis, beteg magyarra, nem tudják többé, mi is az igazi magyarság”. A könyv máig a nemzeti önismeret egyik alapvető munkája. Legtöbb gondolata most is időszerű.

A trianoni béke mesterséges határok közé kényszerítette a magyarságot. Az új helyzetben – mindenekelőtt az elszakított területek népével kapcsolatban – egyre égetőbbé vált a kérdés: Mi tartja fenn így a magyarságot? Mely rétegekbe kell gyökeret vernie; ha nem akar a szelek játékává válni, midőn az állam védő sátorát elvitte felőle a fergeteg? A magyarság a művelődés sáncain kénytelen megvetni a lábát, s a szellemi szolidaritás azon kötelekeit kell megerősíteni – vallja *Keresztury Dezső* –, amelyekkel a közös történelmi sors, a közös haza és a rokon vér erői fonták össze a népet.

Ravasz László kifejti, hogy a magyarság értékét az biztosítja, hogy az emberi szellemek sajátos minőségét adja. Olyant, amilyent e világon senki más nem ad, csak a magyar. A magyarral az emberi szellem gazdagabb és változatosabb lesz. Ezt érezte ösztönszerűen *Széchenyi* is, amikor arról beszélt, hogy az emberiséget meg kell ajándékoznunk egy nemzettel: a magyarral. Önálló, tiszta formájú, egyeneslelkű nemzettel. Ezt meg is tettük. Ezer esztendő alatt darabnyi földön nagy erkölcsi és szellemi erőink adták ennek tanúbizonyságát.

Babits a magyar nép nyíltszeműségét és nyílt szelleműségét emeli ki. Kultúrája kilencszáz év óta együtt halad Európáéval; az idegent egy évezreden át vendégszeretettel ölelte magába. Nyelvünk a legmáshajtóbb elemeket tudta befogadni anélkül, hogy jellegét elvesztette volna. Országunk sokszínűsége, történetünk viszontagságai hozzászoktattak a benyomások folytonos záporához. Nyíltsággal fogadjuk a szellemi élményt is. Irodalmunk egyik büszkesége a műfordítások sokasága és kitűnő volta. A magyar szabadságszeretet lényege Zrínyivel summázható: *Ne bántsd a magyart!* Hiszen minden nemzeti küzdelem nálunk tulajdonképpen csak védekezés.

Zsirai Miklós: – Vallásunk, művészetünk, tudományunk és jogrendünk éppúgy Európáé, mint a miénk. Egyedül a nyelvünk a mi külön sajátunk és senki másé. Bátyánk, lélekgyepünk, védelmi rendszerünk, hódító hadseregünk; szent kapunk, amelyik kizár és befogad, menedéket nyújt és otthonunkat jelzi. Ezt beszélni és művelni: az igazi *Ars Hungarica*.

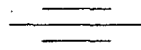
– Ha azt keressük, hogyan fejeződik ki a népi-nemzeti jelleg a magyar költészetben, akkor legkiválóbb szellemeinkhez kell fordulnunk – hangsúlyozza *Farkas Gyula* –, azokhoz, akiket a nemzeti köztudat halhatatlanoknak érez. Miként a magyar – Európa térképén – különböző történeti erők gyújtópontjában mindig megőrizte létét, úgy a magyar költő is, minden külső hatás ellenére – legnagyobb egyéniségeiben – felemelkedett európaínak.

Kodály Zoltán tanulmánya az utat keresi, amely az alkotó művészt erőinek forrásához, a népi kultúrához vezeti. A kötet munkatársai közt talán ő érzi át legjobban minden nagy magyar alkotó

gondját, a nyugati és népi örökség összeegyeztetését: „Egyik kezünket még a nogájtatár, a votják, cseremisz fogja, másikat Bach és Palestrina. Össze tudjuk-e fogni e távoli világot?”

Gerevich Tibor: – Midőn a magyar művészek a jáki mesterektől a Kolozsvári tesvérekig és Kassai Jánosig megélik Bécs művészi életét, Magyarország nagy, erős birodalom. A jáki apát-sági templom építésének és pazar díszítésének idején IV. Béla korában könnyen kiheverte a tatárdúlás epizódját; teljesítvén hivatását a művelt Európával szemben, hogy azt megvédelmezze. Nagy Lajos uralkodásakor Európa egyik legmodernebb állami és gazdasági berendezésű országa, katonai, politikai és műveltségi erejével az élen jár. Zsigmond idejében a nemzetközi politika egyik legfontosabb tényezője, mondhatni központja. Corvin Mátyás alatt hatalma, tekintélye egyre emelkedik, műveltsége fényesen ragyog. A reneszánsz és humanizmus eszméit Olaszország után elsőnek veszi át s közvetíti nyugati és északi szomszédainak. A magyar történet tragikus határpontjáig, Mohácsig a művészet terén Ausztriával szemben Magyarország volt a többet adó fél. Ez a viszony később, az ország szétdarabolása és az abból folyó vérvesztés következtében, megváltozott, bár a közös forrás, amelyből Ausztria, Magyarország és Erdély merítettek, Olaszország, az olasz művészet volt.

Történeti, egyháztörténeti okok hozták létre a magyar művészet korai századainak latin-mediterrán kötődését; a magyar alkotó művészetet az Európa-szerte kisugárzó olasz és francia hatás nevelte. Leggazdagabb stíluskorszaka – amely leginkább megfelelt gondolkodásmódjának és művészi temperamentumának – a román volt.

TISZTELETTELJES KÉRÉS ELŐFIZETŐINKHEZ !

Bízunk abban, hogy továbbra is töretlen támogatói, előfizetői maradnak lapunknak. Ennek reményében kérünk minden kedves Előfizetőnket, régieket és újakat, hogy a 2000. évi előfizetési díjat, amely ettől az évtől 600 forint, az alábbi számlára befizetni sziveskedjenek: OTP Csongrád Megyei Igazgatóság, Szeged, Módszertani Közlemények, 11735005-20003933.

Köszönjük megértésüket és támogatásukat.

A MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK KIADÓHIVATALA